

U.G. 6th Semester Examination - 2024

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-14

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** questions of the following in Sanskrit Language with Devanāgarī Script:

2×10=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयाः :

- a) श्रीमद्भगवद्गीतायाः प्रथमोऽध्यायः केन नाम्ना विभूषितः?
अध्यायेऽस्मिन् प्रथमश्लोकस्य वक्ता कः?
- b) प्रकृतिः कति भागेन विभक्ताः? तेषां नामानि उल्लेखनीयानि?
- c) मनः केन सहाधिष्ठाय विषयानुपसेवते?
- d) सत्त्वात् रजसः तमसश्च के सञ्जायन्ते?
- e) कामक्रोधलोभाः एतत् त्रयम् कस्मात् त्यजेत्?
- f) कः लभते ज्ञानम्? ज्ञानम् लब्ध्वा किमधिगच्छति?
- g) ज्ञानम् केन आवृतम्?

[Turn Over]

h) व्यवसायात्मिका बुद्धिः कीदृशा?

i) सर्वकर्मणां सिद्धये सांख्ये प्रोक्तानि पञ्चकारणानि कानि?

j) भगवता श्रीकृष्णेन मनसः परा का निर्दिष्टा?

k) 'महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम्' वक्ता कः? कीदृशं पापं कर्तुं ते उद्धताः अभवन्?

l) पार्थः कस्मात् उपहतस्वभाविशिष्टः अभवत्?

m) श्रीमद्भगवद्गीतायां कति श्लोकाः सन्ति? एतामाश्रित्यः प्रसिद्धं भाष्यं केन विरचितम्?

n) व्युत्पत्तिः निर्देशं कुरु—युयुत्सवः, प्रपद्यन्ते

o) शून्यस्थलं पूर्णं कुरुः

i) तस्य तस्याचलां श्रद्धां _____।

ii) _____ तथा तेनेदमावृतम्।

2. Answer any **four** of the following questions:

5×4=20

अधोदृतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः।

a) Translate into Bengali or English:

i) सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत।
कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम्॥

OR

ii) न चैतद्विद्वाः कतरन्नो गरीयो यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः।
यानेव हत्वा न जिजीविषामस्तेऽवस्तिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः॥

b) Write short notes on any **two** of the following:

$$2\frac{1}{2} \times 2 = 5$$

i) महाभूतानि

ii) तामसी बुद्धिः

iii) यतात्मवान्

iv) योगाभ्यासस्य आचरणम्

c) 'क्लैव्यं मास्म गमः पार्थ' — पार्थ कथं क्लैव्यं अवाप्नोति स्मः
वक्ता तं किमुपदिशति?

d) श्रीमद्भगवद्गीतामनुसृत्य तपसः स्वरूपम् आलोच्यताम्।

e) ज्ञानिनः नित्यवैरी कः? सः गीतायां केन सह उपमितः?
तदुभयोर्मध्ये तुलनायाः कारणं किम्?

f) 'नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः' — श्लोकेऽस्मिन्
कर्माकर्मणोः पार्थक्यं शास्त्रमनुसृत्य स्पष्टीक्रियताम्?

g) 'स मामेति पाण्डव' — भगवद्गीतानुसारेण कीदृशः भक्तः
भगवन्तं प्राप्नोति?

3. Answer any **two** of the following questions.

One must be written in Sanskrit Language with
Devanāgarī Script:

$$10 \times 2 = 20$$

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरता तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन
देवनागरीलिप्या च लेख्यम् :

a) त्रिगुणबन्धनविषये श्रीमद्भगवद्गीतायां कीदृशी आलोचना विद्यते?
तद् विशदीक्रियताम्?

b) मनसः स्वरूपं कीदृशं भवति? भगवता केन प्रकारेण मनसः
निग्रहः उपदिष्टः?

c) श्रीमद्भगवद्गीतायाः सप्तदशाध्यायानुसारेण सत्त्व-रजः-
तमोगुणानुरूपाणां आहाराणां भेदं प्रदर्शय?

d) Explain in Sanskrit with Devanāgarī Script:

i) समः शत्रौ च मित्रौ च तथा मानापमानयोः।
शीतोष्णसुखदुःखेषु समः सङ्गविवर्जितः॥

OR

ii) प्रशान्तात्मा विगतभीः ब्रह्मचारिव्रते स्थितः।
मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत् मत्परः॥